

Metrické prostory

Petr Hasil

Přednáška z Matematické analýzy

1 Metrické prostory

- Úvod
- Otevřené a uzavřené množiny
- Úplné a kompaktní prostory
- Zobrazení mezi metrickými prostory

Definice 1

Nechť P je libovolná neprázdná množina. Uvažujme zobrazení

$\rho: P \times P \rightarrow \mathbb{R}_0^+$, které splňuje pro každé $x, y, z \in P$

- 1 $\rho(x, y) \geq 0$ a $\rho(x, y) = 0 \Leftrightarrow x = y$,
- 2 $\rho(x, y) = \rho(y, x)$,
- 3 $\rho(x, y) + \rho(y, z) \geq \rho(x, z)$.

Zobrazení ρ se nazývá *metrika na P* , dvojice (P, ρ) je *metrický prostor*.

Poznámka

Požadavek na nezápornost je v definici uveden již při první zmínce o ρ , nemusí být tedy v axiomu 1, který se pak nazývá *axiom totožnosti*.

Axiom 2 je *axiom symetrie* a axiom 3 je *trojúhelníková nerovnost*.

Prvky množiny P jsou *body* metrického prostoru (P, ρ) a číslo $\rho(x, y)$ je *vzdálenost* bodů x, y v prostoru (P, ρ) .

Axiomy 2 a 3 lze zapsat dohromady jako $\rho(y, x) + \rho(y, z) \geq \rho(x, z)$.

Příklad 1 (Příklady metrik)

- vzdálenost na přímce („obvyklá“ metrika)

$$P = \mathbb{R}, \quad \rho(x, y) = |x - y|$$

- součtová (taxikářská) metrika

$$P = \mathbb{R}^2, \quad \rho_1([x_1, y_1], [x_2, y_2]) = |x_1 - x_2| + |y_1 - y_2|$$

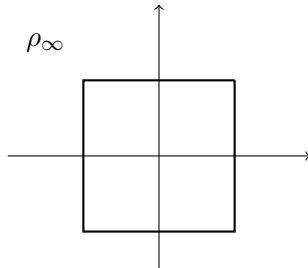
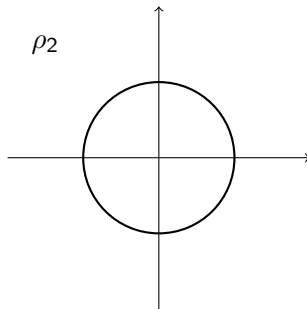
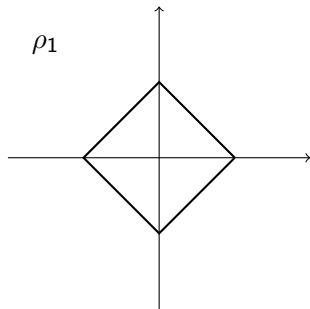
- Euklidovský prostor $\mathbb{E}^2$

$$P = \mathbb{R}^2, \quad \rho_2([x_1, y_1], [x_2, y_2]) = \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2}$$

- maximální metrika

$$P = \mathbb{R}^2, \quad \rho_\infty([x_1, y_1], [x_2, y_2]) = \max\{|x_1 - x_2|, |y_1 - y_2|\}$$

Příklad 2 (Jednotková kružnice)

Příklad 3 (Příklady metrik)

Uvažujme body $A, B \in \mathbb{R}^n$, $A = [a_1, \dots, a_n]$, $B = [b_1, \dots, b_n]$.

- součtová metrika

$$P = \mathbb{R}^n, \quad \rho_1(A, B) = \sum_{i=1}^n |a_i - b_i|$$

- Euklidovský prostor $\mathbb{E}^n$

$$P = \mathbb{R}^n, \quad \rho_2(A, B) = \sqrt{\sum_{i=1}^n (a_i - b_i)^2}$$

- maximální metrika

$$P = \mathbb{R}^n, \quad \rho_\infty(A, B) = \max_{1 \leq i \leq n} |a_i - b_i|$$

- (Minkowski) $P = \mathbb{R}^n, \quad \rho_p(A, B) = \sqrt[p]{\sum_{i=1}^n |a_i - b_i|^p}, \quad p \geq 1$

Příklad 4 (Příklady metrik)

- metrika stejnoměrné konvergence

$$P = C[a, b], \quad \rho_C(f, g) = \max_{x \in [a, b]} |f(x) - g(x)|$$

- integrální metrika

$$P = C[a, b], \quad \rho_I(f, g) = \int_a^b |f(x) - g(x)| \, dx$$

- $P = C[a, b], \quad \rho_p(f, g) = \sqrt[p]{\int_a^b |f(x) - g(x)|^p \, dx}, \quad p \geq 1$

Poznámka

V metrice stejnoměrné konvergence jsme využili faktu, že spojitá funkce nabývá na uzavřeném intervalu svého maxima. Pokud bychom uvažovali funkce jen integrovatelné, v definici bychom místo maxima použili supremum.

Příklad 5 (Příklady metrik)

- pampeliškový prostor

$$P = \mathbb{R}^2, \quad \rho([x_1, y_1], [x_2, y_2]) = \begin{cases} \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2}, & (*) \\ \sqrt{x_1^2 + y_1^2} + \sqrt{x_2^2 + y_2^2}, & \text{jinak} \end{cases}$$

(*) pro body na stejné polopřímce procházející počátkem

- diskrétní (triviální) prostor

$$P \neq \emptyset, \quad A, B \in P, \quad \rho_d(A, B) = \begin{cases} 0, & A = B \\ 1, & A \neq B \end{cases}$$

Poznámka

Samozřejmě lze zavést metriku na dalších množinách, např. množině ohraničených posloupností, slov, . . .

Definice 2

Nechť (P, ρ) je metrický prostor a $A \subseteq P$. Vzdálenost bodu od množiny je hodnota

$$\rho(x, A) = \inf_{a \in A} \rho(x, a).$$

Vzdálenost dvou množin $A, B \subseteq P$ je definováno jako

$$\rho(A, B) = \inf_{[a,b] \in A \times B} \rho(a, b).$$

Definice 3

Nechť (P, ρ) a (Q, σ) jsou metrické prostory. Řekneme, že zobrazení $f: P \rightarrow Q$ je *izometrické*, pokud

$$\sigma(f(x), f(y)) = \rho(x, y), \quad \forall x, y \in P.$$

Definice 4 (Okolí bodu)

Nechť (P, ρ) je metrický prostor, $a \in P$. Okolím bodu a rozumíme množinu

$$\mathcal{O}(a, \varepsilon) = \{x \in P : \rho(x, a) < \varepsilon\}.$$

Nechť $A \subseteq P$, $a \in P$, řekneme, že bod a je

- *vnitřní bod* množiny A , pokud $\exists \varepsilon > 0$ takové, že $\mathcal{O}(a, \varepsilon) \subset A$,
- *hraniční bod* množiny A , pokud $\forall \varepsilon > 0$ je

$$\mathcal{O}(a, \varepsilon) \cap A \neq \emptyset \quad \wedge \quad \mathcal{O}(a, \varepsilon) \cap (P \setminus A) \neq \emptyset,$$

- *vnější bod* množiny A , pokud $\exists \varepsilon > 0$ takové, že $\mathcal{O}(a, \varepsilon) \subset P \setminus A$,
- *hromadný bod* množiny A , pokud $\forall \varepsilon > 0$ obsahuje $\mathcal{O}(a, \varepsilon)$ nekonečně mnoho bodů množiny A ,
- *izolovaný bod* množiny A , pokud $\exists \varepsilon > 0$ takové, že $\mathcal{O}(a, \varepsilon) \cap A = \{a\}$.

Poznámka

Množina $\mathcal{O}(a, \varepsilon)$ se také nazývá ε -okolí, přičemž ε se často vynechává. S ohledem např. na topologii lze okolí zadefinovat jako libovolnou otevřenou množinu obsahující příslušný bod. Tyto definice jsou ekvivalentní.

Definice 5

Nechť (P, ρ) je metrický prostor. Řekneme, že posloupnost $x_n \in P$ *konverguje* k prvku $x \in P$, jestliže $\rho(x, x_n) \rightarrow 0$, tj.

$$\forall \varepsilon > 0 \exists n_0 \in \mathbb{N} \forall n > n_0 : \rho(x_n, x) < \varepsilon.$$

Příklad 6

- $P = \mathbb{R}, \rho(x, y) = |x - y|, x_n \xrightarrow{\rho} x$ je obvyklá konvergence na $\mathbb{R}$
- $P = \mathbb{R}^2, [x_m, y_n] \xrightarrow{\rho_P} [x, y] \Leftrightarrow x_n \rightarrow x \wedge y_n \rightarrow y$
- P libovolná, ρ diskrétní metrika, $x_n \xrightarrow{\rho_d} x$ je skorostacionární posloupnosti (od určitého indexu jsou prvky stejné).

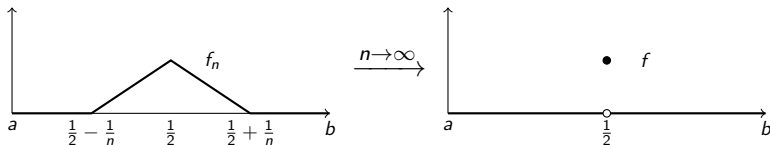
Definice 6

Řekneme, že metriky $\rho, \hat{\rho}$ jsou *ekvivalentní*, pokud pro každou posloupnost $x_n \in P$ platí $x_n \xrightarrow{\rho} x \Leftrightarrow x_n \xrightarrow{\hat{\rho}} x$.

Příklad 7

- $P = \mathbb{R}^2$: $\forall p \geq 1$ jsou všechny ρ_p ekvivalentní
- $P = C[a, b]$: ρ_C a ρ_I nejsou ekvivalentní

Posloupnost funkcí z obrázku níže (nalevo) konverguje v integrální metrice k nulové funkci, tj. $\rho_I(f_n, 0) \rightarrow 0$.

Posloupnost čísel (funkčních hodnot) $\{f_n(x)\}$ konverguje k funkci na obrázku výše (napravo), výsledek není spojitá funkce.

Dále $\rho_C(f_n, 0) > 0$, tedy v ρ_C limita neexistuje.

Definice 7

Nechť (P, ρ) je metrický prostor a $A \subseteq P$.

- **Uzávěr** množiny A definujeme jako $\bar{A} = \{x \in P : \rho(x, A) = 0\}$.
- Řekneme, že A je **uzavřená**, pokud je stejná jako její uzávěr, tj. $A = \bar{A}$.
- **Vnitřek** množiny A je množina všech vnitřních bodů množiny A , značíme $\text{int}(A)$, nebo A^0 .
- **Hranici** množiny A tvoří množina všech hraničních bodů, značíme $h(A)$ nebo ∂A .
- **Derivaci** množiny A tvoří množina všech hromadných bodů, značíme A' .
- **Adherenci** množiny A tvoří množina všech izolovaných bodů.

Věta 1

Pro $A, B \subseteq P$ platí

- $\bar{A} = h(A) \cup A^0$,
- $h(A) = \bar{A} \setminus A^0$,
- $h(A) = \bar{A} \cap \overline{P \setminus A}$,
- $(A \cap B)^0 = A^0 \cap B^0$,
- A je otevřená právě tehdy, když $A = A^0$.

Důkaz.

Bod a).

- $x \in \bar{A} \Rightarrow \rho(x, A) = 0 \Rightarrow \inf_{a \in A} \rho(x, a) = 0$
 $\Rightarrow \exists a_n \in A : \rho(a_n, x) \rightarrow 0$
 $\Rightarrow \forall \varepsilon > 0 : a_n \in \mathcal{O}(x, \varepsilon)$ pro $n \geq n_0 \Rightarrow x \in h(A) \vee x \in A^0$
 $\Rightarrow x \in h(A) \cup A^0$
- $x \in h(A) \cup A^0 \Rightarrow (x \in A^0) \vee (x \in h(A)) \Rightarrow \rho(x, A) = 0 \Rightarrow x \in \bar{A}$

Věta 2

Nechť (P, ρ) je metrický prostor a $A \subseteq P$. Množina A je uzavřená právě tehdy, když každá konvergentní posloupnost má v A svůj limitní bod, tj.

$$\forall x_n \in A, x_n \xrightarrow{\rho} x \Rightarrow x \in A.$$

Důkaz.

$\Rightarrow$ A je uzavřená, $x_n \in A, x_n \rightarrow x$ je lib. $\Rightarrow A = \bar{A}$.

Kdyby $x \notin A \Rightarrow \rho(x, A) = \varepsilon > 0 \Rightarrow \mathcal{O}(x, \frac{\varepsilon}{2}) \cap A = \emptyset$ a současně $x_n \rightarrow x \Rightarrow \rho(x_n, x) = 0, x_n \in A, \rho(x_n, x) < \frac{\varepsilon}{2} \rightarrow$ spor.

$\Leftarrow$ Kdyby A nebyla uzavřená, pak $A \neq \bar{A} \Rightarrow \exists a \in \bar{A} \wedge a \notin A \Rightarrow \rho(a, A) = 0, \forall \varepsilon > 0 \exists a_n : \rho(a_n, a) < \varepsilon, a_n \xrightarrow{\rho} a$, což je spor s $x_n \rightarrow x \Rightarrow x \in A$.

(Našli jsme konvergentní posloupnost $\{a_n\}$, pro kterou to, dosadíme-li ji za $\{x_n\}$, neplatí.)

Poznámka

Věta 2 říká, že uzávěr je množina limit konvergentních posloupností.

V diskretním prostoru (P, ρ_d) je každá množina $A \subset P$ otevřená i uzavřená zároveň (tzv. obojaká množina), neboť $\bar{A} = A, A^0 = A$.

Důkaz druhé části poznámky.

Bud' $A \subseteq P$ libovolná.

- $\bar{A}$: co přidat? Všechny body vzdálené od A o nula – to jsou ale jen body té množiny, tedy $\bar{A} = A$.
- A^0 : $\varepsilon = \frac{1}{2}$ (mezi 0 a 1 libovolně), pak každý bod je vnitřním bodem, protože lze najít okolí, které je celé pod tou množinou $\mathcal{O}(a, \frac{1}{2}) = \{a\} \subset A$ pro $a \in A$, tedy $A^0 = A$.

Věta 3

Množina $A \subseteq P$ v metrickém prostoru (P, ρ) je uzavřená právě tehdy, když je její doplněk $(P \setminus A)$ otevřená množina.

Důkaz.

- $\Rightarrow$ Necht' $A \subseteq P$ je uzavřená, pak $A = \bar{A}$. Necht' $x \in P \setminus A$ je lib. bod, pak $x \in P \setminus \bar{A} \Rightarrow x \notin \bar{A} \Rightarrow \rho(x, A) = \varepsilon > 0$. Pak $\mathcal{O}(x, \frac{\varepsilon}{2}) \cap A = \emptyset \Rightarrow \mathcal{O}(x, \frac{\varepsilon}{2}) \subset P \setminus A \Rightarrow x \in (P \setminus A)^0 \Rightarrow P \setminus A$ je otevřená množina.
- $\Leftarrow$ Předpokládáme, že $P \setminus A$ je otevřená množina. Necht' $x \in \bar{A}$. Protože vždy platí $A \subseteq \bar{A}$, stačí ukázat, že $x \in A$.
Sporem předpokládejme, že $x \notin A \Rightarrow x \in P \setminus A$ (otevřená, tedy každý bod je vnitřní)
 $\Rightarrow \exists \varepsilon > 0 : \mathcal{O}(x, \varepsilon) \subset P \setminus A \Rightarrow \mathcal{O}(x, \varepsilon) \cap A = \emptyset \Rightarrow \rho(x, A) \geq \varepsilon \Rightarrow x \notin \bar{A} \Rightarrow$ spor $\Rightarrow x \in A \Rightarrow \bar{A} \subseteq A \Rightarrow A = \bar{A} \Rightarrow A$ je uzavřená.

Poznámka

Pro *konečný* počet množin lze přímo z definice ukázat, že jsou-li A_1, A_2 otevřené (uzavřené), pak $A_1 \cup A_2$ a $A_1 \cap A_2$ jsou opět otevřené (uzavřené) množiny.

Poznámka

Z definice lze dokázat také:

- Je-li $A_i, i \in I$, libovolný systém otevřených množin, pak $\bigcup_{i \in I} A_i$ je otevřená množina.
- Je-li $A_i, i \in I$, libovolný systém uzavřených množin, pak $\bigcap_{i \in I} A_i$ je opět uzavřená množina.

POZOR:

- $A_n = \left(-\frac{1}{n}, \frac{1}{n}\right)$ jsou otevřené, ale $\bigcap_{n \in \mathbb{N}} A_n = \{0\}$ je uzavřená.
- $A_n = \left[-1 + \frac{1}{n}, 1 - \frac{1}{n}\right]$ jsou uzavřené, ale $\bigcup_{n \in \mathbb{N}} A_n = (-1, 1)$ je otevřená.

Definice 8

Řekneme, že posloupnost prvků $x_n \in P$ je *cauchyovská*, jestliže ke každému $\varepsilon > 0$ existuje $n_0 \in \mathbb{N}$ takové, že pro $m, n > n_0$ je $\rho(x_m, x_n) < \varepsilon$.

Věta 4

Je-li posloupnost prvků $x_n \in P$ konvergentní, tj. $\exists x \in P : x_n \xrightarrow{\rho} x$, pak je posloupnost x_n cauchyovská.

Důkaz.

Nechť $\varepsilon > 0$ libovolné. Protože $x_n \xrightarrow{\rho} x$, k číslu $\frac{\varepsilon}{2}$ existuje $n_0 \in \mathbb{N}$ takové, že pro každé $n > n_0$ je $\rho(x_n, x) < \frac{\varepsilon}{2}$.

Nyní uvažujme $m, n > n_0$ libovolné, pak

$$\rho(x_m, x_n) \leq \rho(x_m, x) + \rho(x_n, x) < \frac{\varepsilon}{2} + \frac{\varepsilon}{2} = \varepsilon,$$

tedy $\rho(x_m, x_n) < \varepsilon$. □

Definice 9

Nechť je (P, ρ) metrický prostor a $A \subseteq P$. Pokud na množině A zavedeme metriku jako

$$\sigma(x, y) = \rho(x, y), \quad \forall x, y \in A,$$

řekneme, že metrický prostor (A, σ) je vnořený do prostoru (P, ρ) a metrika σ je indukována metrikou ρ .

Problém: Nechť je x_n cauchyovská, existuje $x : x_n \xrightarrow{\rho} x$?

- na $\mathbb{R}$ tvrzení platí – viz princip vnořených intervalů, tedy každá cauchyovská posloupnost je konvergentní,
- uvažujme $P = \mathbb{Q}$, $\rho(p, q) = |p - q|$ indukovaná metrika z $\mathbb{R}$,
 $x_n = \left\{ \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n \right\} \in \mathbb{Q}$, ale $x_n \rightarrow e \notin \mathbb{Q}$.

Definice 10

Nechť (P, ρ) je metrický prostor. Řekneme, že tento prostor je **úplný**, jestliže každá cauchyovská posloupnost $x_n \in P$ má v P svoji limitu.

Příklad 8

- $\mathbb{R}, \rho(p, q) = |p - q|$ je úplný
- $\mathbb{Q}, \rho(x, y) = |x - y|$ není úplný
- $\mathbb{I} = \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$ není úplný, např. $x_n = \frac{\sqrt{2}}{n} \in \mathbb{I}$, ale $x_n \rightarrow 0 \in \mathbb{Q}$
- Diskrétní metrický prostor (P, ρ_d) : $x_n \in P$ je cauchyovská právě tehdy, když je skorostacionární, tedy x_n je konvergentní, tedy každý diskrétní metrický prostor je úplný.
- $P = C[a, b], \rho_C(f, g) = \max_{x \in [a, b]} |f(x) - g(x)|$ je úplný
- $P = C[a, b], \rho_I(f, g) = \int_a^b |f(x) - g(x)| dx$ není úplný

Definice 11

Nechť (P, ρ) je metrický prostor, který není úplný. Řekneme, že prostor (Q, σ) je *úplný obal* metrického prostoru (P, ρ) , pokud platí

- 1 $P \subseteq Q$,
- 2 $\sigma|_{P \times P} = \rho$ (zúžení, restrikce),
- 3 uzávěr P v metrice σ je Q (přidáme jen to, co je nutné k zúplnění).

Příklad 9

- $P = \mathbb{Q}$, úplným obalem je $\mathbb{R}$ (např. s metrikou $\rho(x, y) = |x - y|$)
- $P = C[a, b]$ s metrikou ρ_I , zúplnění tohoto prostoru se značí $\mathcal{L}(a, b)$ a je to množina všech s kvadrátem integrovatelných funkcí na intervalu (a, b) v Lebesgueově smyslu.

Věta 5

Nechť (P, ρ) je metrický prostor. Pak existuje (v jistém smyslu jediný) metrický prostor (Q, σ) , který je úplným obalem metrického prostoru (P, ρ) .

Existence v jistém smyslu jediného:

Jsou-li (Q_1, σ_1) a (Q_2, σ_2) dva prostory s uvedenou vlastností, pak existuje zobrazení $f: Q_1 \rightarrow Q_2$, které je izometrické (zachovává vzdálenost), tj. $\sigma_2(f(x), f(y)) = \sigma_1(x, y) \forall x, y \in Q_1$, takové, že jeho zúžením na P je identita.

Důkaz.

Nástin ve skriptech. □

Věta 6

Nechť (P, ρ) je úplný metrický prostor, $A \subseteq P$ je uzavřená podmnožina v P , pak (A, ρ) je také úplný metrický prostor.

Důkaz.

Přímo z definice. Nechť $x_n \in A$ je libovolná cauchyovská posloupnost, pak je x_n cauchyovská i v (P, ρ) , tedy (úplnost P) existuje x takové, že $x_n \xrightarrow{\rho} x$, a tedy (uzavřenost A) $x \in A$, tudíž (A, ρ) je úplný metrický prostor. $\square$

Příklad 10

$$A = [a, b] \subseteq \mathbb{R}$$

Definice 12

Řekneme, že množina A je *hustá* v P , jestliže je její uzávěr roven P , tj.

$$\bar{A} = P.$$

Příklad 11

$(P, \rho) = \mathbb{R}$ s obvyklou metrikou, $A = \mathbb{Q}$, pak $\bar{A} = \mathbb{R}$.

Věta 7

Množina A je hustá v metrickém prostoru (P, ρ) právě tehdy, když ke každému prvku $x \in P$ a ke každému $\varepsilon > 0$ existuje $a \in A : \rho(x, a) < \varepsilon$.

Důkaz.

$\Rightarrow$ Předpokládejme $\bar{A} = P$ a necht' $x \in P$ a $\varepsilon > 0$ jsou libovolná. Sporem předpokládáme, že neexistuje prvek $a \in A : \rho(x, a) < \varepsilon$. Protože $x \in P = \bar{A} \Rightarrow \rho(x, A) = 0 \Rightarrow \forall \varepsilon > 0 \exists a \in A : \rho(x, a) < \varepsilon$, což je spor, tedy prvek a s vlastností $\rho(x, a) < \varepsilon$ existuje.

$\Leftarrow$ Předpokládejme, že ke každému $x \in P$ a každému $\varepsilon > 0$ existuje $a \in A : \rho(x, a) < \varepsilon$, chceme dokázat, že $\bar{A} = P$. Sporem předpokládáme, že $\bar{A} \neq P$, tedy $\exists x \in P \setminus \bar{A} \Rightarrow x \notin \bar{A} \Rightarrow \rho(x, A) = \varepsilon > 0 \Rightarrow \mathcal{O}(x, \frac{\varepsilon}{2}) \cap A = \emptyset$, pro $\frac{\varepsilon}{2} > 0$ neexistuje prvek $a \in A$ takový, že $\rho(x, a) \leq \frac{\varepsilon}{2} \rightarrow$ spor.

Příklad 12

$C[a, b]$, $\rho_C(f, g) = \max_{x \in [a, b]} |f(x) - g(x)|$, A je množina polynomů libovolného stupně, pak $A \subset P$. Pokud $\overline{A} = C[a, b] \Rightarrow \forall f \in C[a, b] \exists P_n(x) = a_n x^n + \dots + a_1 x + a_0 : \rho_C(f, P_n) < \varepsilon$. Lze dokázat, že opravdu $\overline{A} = C[a, b]$, tj. spojitě funkce na intervalu $[a, b]$ můžeme s libovolnou přesností aproximovat polynomy.

Definice 13

Nechť (P, ρ) je metrický prostor a $A \subseteq P$. Řekneme, že množina A je *kompaktní*, jestliže z každé posloupnosti x_n prvků z A lze vybrat podposloupnost, která má limitu v A , tj. $\exists x_{n_k} \xrightarrow{\rho} x \in A$.

Příklad 13

$$(P, \rho) = (\mathbb{R}, \rho_2), A = [a, b]$$

$x_n \in [a, b] \Rightarrow x_n$ je ohraničená a dle Bolzanovy–Weierstrassovy věty existuje $x_{n_k} \rightarrow x \in \mathbb{R}$, $[a, b]$ je uzavřená množina v $\mathbb{R}$, tedy obsahuje všechny limity všech konvergentních posloupností prvků z $[a, b]$, tedy i limita podposloupnosti x_{n_k} je v $[a, b]$.

Definice 14

Nechť (P, ρ) je metrický prostor, $A \subseteq P$. Řekneme, že množina A je *omezená (ohraničená)*, jestliže $\text{diam}(A) = \sup_{a,b \in A} \rho(a, b) < \infty$, kde $\text{diam}(A)$ se nazývá průměr množiny A .

Věta 8

Nechť A je kompaktní množina v metrickém prostoru (P, ρ) , pak A je uzavřená a ohraničená.

Důkaz.

Sporem předpokládáme, že A není ohraničená. Necht' $x_1 \in A$ je lib.,
 $\exists x_2 \in A : \rho(x_1, x_2) \geq 1$ (kdyby neexistovalo, pak by $A \subset \mathcal{O}(x_1, 1)$). Dále
indukcí, $x_1, \dots, x_n \in A$ jsou takové, že $\rho(x_i, x_j) \geq 1, i \neq j, i, j = 1, \dots, n$ a
necht' $x_{n+1} \in A$ je takové, že $\rho(x_{n+1}, x_i) \geq 1, i = 1, \dots, n$. Kdyby takový
prvek neexistoval, $A \subseteq \bigcup_{i=1}^n \mathcal{O}(x_i, 1)$, A je omezená $\rightarrow$ spor, tedy x_{n+1} s
výše uvedenou vlastností existuje. Výsledkem konstrukce je posloupnost
 $x_n \in A : \rho(x_i, x_j) \geq 1, \forall i, j \in \mathbb{N}, i \neq j$. Z této posloupnosti nelze vybrat
konvergentní podposloupnost, což vede ke sporu, a tedy kompaktní
množina je ohraničená.

Sporem předpokládáme, že A není uzavřená, tj. $A \neq \bar{A}$, tedy
 $\exists x : x \in \bar{A} \wedge x \notin A$. Protože $x \in \bar{A}$, tj. $\rho(x, A) = 0 = \inf_{a \in A} \rho(x, a)$, tzn.
existuje posloupnost $x_n \in A : x_n \xrightarrow{\rho} x$, pro libovolnou podposloupnost
 $x_{n_k} \xrightarrow{\rho} x \notin A$, spor s kompaktností A . □

Příklad 14 (Kompaktní množina v diskrétním metrickém prostoru)

Uvažujme prostor (P, ρ_d) , kde P je libovolná množina. Necht' je $A \subseteq P$ libovolná, pak je A uzavřená a $\text{diam}(A) = \sup_{a,b \in A} \rho_d(a, b) = 1$, tzn. A je omezená. Pokud $A \subseteq P$ má nekonečně mnoho prvků, tj. existuje posloupnost

$$x_n \in A : x_i \neq x_j, i \neq j, i, j \in \mathbb{N},$$

pak A není kompaktní. Pokud má konečně mnoho prvků, pak je A kompaktní.

Příklad 15

Uvažujme množinu $A = \{[x, y] \in \mathbb{R}^2, x^2 + y^2 = 1\}$ v pampeliškovém prostoru (pod $\mathbb{R}^2$). Tato množina je uzavřená a omezená ($\text{diam}(A) = 2$), ale není kompaktní, vzdálenost dvou libovolných prvků je 2, nelze vybrat konvergentní podposloupnost.

Věta 9

Nechť $A \subseteq \mathbb{R}$ je uzavřená a ohraničená, pak A je kompaktní v $\mathbb{R}$.

Důkaz.

Nechť $x_n \in A$ je libovolná, pak x_n je ohraničená a z Bolzanovy–Weierstrassovy věty plyne, že $\exists x_{n_k} \in A \rightarrow x \in A$, neboť A je uzavřená, a tedy obsahuje limity všech konvergentních posloupností svých prvků (věta 2). □

Věta 10

Nechť A je podmnožina v $\mathbb{E}^n$, pak je kompaktní právě tehdy, když je uzavřená a ohraničená.

Věta 11

Nechť (P, ρ) je metrický prostor. Uvažujme $Q = P^n = P \times \dots \times P$. Na Q definujeme metriku $\sigma_p, p \geq 1$, následujícím způsobem. Pro

$$[x_1, \dots, x_n], [y_1, \dots, y_n] \in Q$$

je vzdálenost

$$\sigma_p([x_1, \dots, x_n], [y_1, \dots, y_n]) = \left[\sum_{k=1}^n (\rho(x_k, y_k))^p \right]^{\frac{1}{p}}.$$

Je-li $A \subseteq P$ kompaktní množina v P , pak $A^n = A \times \dots \times A$ je kompaktní množina v (Q, σ_p) .

Důkaz.

Důkaz provedeme pro $(P, \rho) = \mathbb{R}$ a $p = 2$, tj.

$$\sigma_2([x_1, \dots, x_n], [y_1, \dots, y_n]) = \sqrt{\sum_{k=1}^n |x_k - y_k|^2}.$$

Nechť $X^m = [x_1^m, \dots, x_n^m] \in A^n$ je libovolná posloupnost. Posloupnost X^m obsahuje konvergentní podposloupnost s limitou opět v A^n , tzn. A^n je kompaktní. □

Důsledek 1

Kartézský součin konečného počtu kompaktních množin je kompaktní množina. Odtud – libovolná uzavřená a ohraničená množina $A \subseteq \mathbb{R}^n$ je kompaktní. Tedy $A \subseteq \mathbb{R}^n$ je kompaktní právě tehdy, když je uzavřená a ohraničená.

Příklad 16

$$\ell^2 = \left\{ x = \{x_n\}_{n=1}^{\infty} \in \mathbb{R} : \lim_{n \rightarrow \infty} \sum_{k=1}^n x_k^2 < \infty \right\},$$

$$x = \{x_n\}, y = \{y_n\}, \quad \rho_2(x, y) = \sqrt{\sum_{k=1}^{\infty} (x_k - y_k)^2},$$

ℓ^2 lze chápat jako kartézský součin spočetně mnoha $\mathbb{R}$, tj. $\mathbb{R}^{\mathbb{N}_0}$.

Nechť $A = \{e_n : n \in \mathbb{N}\}$, kde $e_n = \{0, \dots, 0, 1, 0, \dots, 0, \dots\}$, jednička je na n -tém místě, A je uzavřená a omezená, ale není kompaktní, protože vzdálenost $\rho_2(e_n, e_m) = \sqrt{2}$ pro $n \neq m$, tedy nelze z ní vybrat konvergentní podposloupnost. Dále např. pro $B = [0, 1]$, $A \subseteq B^{\mathbb{N}_0}$ není kompaktní.

Poznámka

Izometrické zobrazení znamená

$$\sigma(f(x), f(y)) = \rho(x, y), f: (P, \rho) \rightarrow (Q, \sigma).$$

Už známe zobrazení $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, což je funkce jedné reálné proměnné, počítali jsme se sčítáním a násobením a jinými operacemi, ale metrické prostory jsou „holé“ množiny se vzdáleností. Můžeme ale snadno „přenést“ spojitost funkce. Funkce je spojitá v x_0 , pokud $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$, tj.

$$\forall \mathcal{O}(f(x_0), \varepsilon) \quad \exists \mathcal{O}(x_0, \delta), \quad \forall x \in \mathcal{O}(x_0, \delta) : f(x) \in \mathcal{O}(f(x_0), \varepsilon).$$

Definice 15

Nechť $(P, \rho), (Q, \sigma)$ jsou metrické prostory a $f: P \rightarrow Q$.

- Řekneme, že zobrazení f je *spojité* v bodě $x_0 \in P$, jestliže ke každému okolí $\mathcal{O}(f(x_0))$ existuje okolí $\mathcal{O}(x_0)$ takové, že $\forall x \in \mathcal{O}(x_0)$ je $f(x) \in \mathcal{O}(f(x_0))$.
- Řekneme, že zobrazení f je *spojité* na P , je-li spojité v každém bodě P .

Věta 12

Nechť $(P, \rho), (Q, \sigma)$ jsou metrické prostory. Zobrazení $f: (P, \rho) \rightarrow (Q, \sigma)$ je spojitě v bodě $x_0 \in P$ právě tehdy, když pro každou posloupnost $x_n \xrightarrow{\rho} x_0$ platí, že posloupnost $f(x_n) \xrightarrow{\sigma} f(x_0)$.

Poznámka

Tato věta je často uváděna jako definice spojitosti zobrazení (díky ekvivalenci).

Důkaz.

⇒ Předpokládejme, že f je spojitě v x_0 . Nechť x_n je libovolná posloupnost $x_n \xrightarrow{\rho} x_0$. Chceme dokázat, že

$$f(x_n) \xrightarrow{\sigma} f(x_0) \Leftrightarrow \sigma(f(x_n), f(x_0)) \rightarrow 0 \Leftrightarrow \\ \forall \varepsilon > 0 \exists n_0 \in \mathbb{N} : \forall n \geq n_0, \sigma(f(x_n), f(x_0)) < \varepsilon.$$

Nechť $\varepsilon > 0$ je lib. K $\mathcal{O}(f(x_0), \varepsilon)$ dle definice spojitosti existuje $\mathcal{O}(x_0, \delta)$ takové, že $x \in \mathcal{O}(x_0, \delta) \Rightarrow f(x) \in \mathcal{O}(f(x_0), \varepsilon)$.

Protože $x_n \xrightarrow{\rho} x_0$, tj. k číslu $\delta > 0 \exists n_0 \in \mathbb{N} : \forall n \geq n_0$ je $\rho(x_n, x_0) < \delta \Rightarrow x_n \in \mathcal{O}(x_0, \delta)$. Tedy pro $n \geq n_0$ je $x_n \in \mathcal{O}(x_0, \delta)$, a tedy $f(x_n) \in \mathcal{O}(f(x_0), \varepsilon)$, tzn. $\sigma(f(x_n), f(x_0)) < \varepsilon$.

⇐ Sporem, stejně jako v případě funkcí jedné proměnné.

Příklad 17

Uvažujme (P, ρ_C) , kde $P = C[a, b]$, a $F: C[a, b] \rightarrow \mathbb{R}$.

a) $f \in C[a, b] \Rightarrow F(f) = f\left(\frac{a+b}{2}\right)$ (dosazení)

b) $f \in C[a, b] \Rightarrow F(f) = \int_a^b f(x) dx$ (integrál)

Ukažme, že jsou obě tato zobrazení spojitá na $C[a, b]$.

a) Necht' $f \in C[a, b]$ a $f_n \xrightarrow{\rho_C} f$ je libovolná posloupnost. Dokazujeme, že

$$F(f_n) \xrightarrow{\rho_{\mathbb{R}}} F(f), \quad f_n \left(\frac{a+b}{2} \right) \xrightarrow{\rho_{\mathbb{R}}} f \left(\frac{a+b}{2} \right),$$

tedy

$$\left| f_n \left(\frac{a+b}{2} \right) - f \left(\frac{a+b}{2} \right) \right| \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0.$$

Pro ρ_C platí

$$\max_{x \in [a, b]} |f_n(x) - f(x)| \rightarrow 0.$$

Protože maximum jde do nuly, pak

$$\left| f_n \left(\frac{a+b}{2} \right) - f \left(\frac{a+b}{2} \right) \right| \rightarrow 0.$$

Tzn., že F je spojitě v $f \in C[a, b]$ a jelikož f bylo libovolné, pak F je spojitě na celém $C[a, b]$.

b) Postupujeme podobně, tedy

$$\max_{x \in [a, b]} |f_n(x) - f(x)| \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0.$$

Chceme dokázat, že $|F(f_n) - F(f)| \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0$, tj.

$$\left| \int_a^b f_n(x) \, dx - \int_a^b f(x) \, dx \right| \xrightarrow{n \rightarrow \infty} 0.$$

Nechť $\varepsilon > 0$. Jelikož $\rho_C(f_n, f) \rightarrow 0$, pak k číslu $\frac{\varepsilon}{b-a} > 0$ existuje n_0 :

$$\begin{aligned} \forall n \geq n_0 \quad \rho_C(f_n, f) < \frac{\varepsilon}{b-a} &\Leftrightarrow \max_{x \in [a, b]} |f_n(x) - f(x)| < \frac{\varepsilon}{b-a} \\ &\Rightarrow |f_n(x) - f(x)| < \frac{\varepsilon}{b-a}, \quad \forall x \in [a, b], \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \left| \int_a^b f_n(x) \, dx - \int_a^b f(x) \, dx \right| &= \left| \int_a^b f_n(x) - f(x) \, dx \right| \\ &\leq \int_a^b |f_n(x) - f(x)| \, dx < \int_a^b \frac{\varepsilon}{b-a} \, dx = \varepsilon \quad (\text{pro } n \geq n_0). \end{aligned}$$

Příklad 18

Charakterizujte spojitě zobrazení mezi prostory $P = \mathbb{R}$ s obvyklou (ρ) a diskrétní (ρ_d) metrikou.

a) $f: (\mathbb{R}, \rho_d) \rightarrow (\mathbb{R}, \rho)$

$x_n \xrightarrow{\rho_d} x_0 \Rightarrow |f(x_n) - f(x_0)| \rightarrow 0 \forall x_0 \in \mathbb{R}$, každé zobrazení je spojitě.
 Posloupnost v $(\mathbb{R}, \rho_d)$ je skorostacionární, tj. od jistého indexu je pořád x_0 , tedy od tohoto indexu je $|f(x_n) - f(x_0)| = 0$.

b) $f: (\mathbb{R}, \rho) \rightarrow (\mathbb{R}, \rho_d)$

spojitost je ekvivalentní tomu, že $x_n \xrightarrow{\rho} x_0 \Rightarrow f(x_n) \xrightarrow{\rho_d} f(x_0)$, což lze pouze pokud je posloupnost $\{f(x_n)\}$ skorostacionární, tj.

$\exists n_0 : f(x_n) = f(x_{n+1}) \forall n \geq n_0$. Protože posloupnost $\{x_n\}$ je libovolná (konv. k x_0), musí být zobrazení f konstantní.

Tedy f je spojitě právě tehdy, když je konstantní

$(\exists c \in \mathbb{R} : f(x) \equiv c \forall x \in \mathbb{R})$.

Definice 16

Nechť $(P, \rho), (Q, \sigma)$ jsou metrické prostory. Řekneme, že zobrazení $f: P \rightarrow Q$ je *kontraktivní* (kontrakce), jestliže existuje $k \in [0, 1)$ s vlastností

$$\sigma(f(x), f(y)) \leq k \cdot \rho(x, y) \quad \forall x, y \in P.$$

Poznámka

- Zobrazení f splňující

$$\sigma(f(x), f(y)) \leq \rho(x, y)$$

se nazývá *neexpanzivní*.

- Pokud existuje konstanta $k \geq 0$, pak zobrazení f nazýváme *lipschitzovské* (a konstantu k , obvykle značenou L , *Lipschitzova konstanta*).

Příklad 19

Stejnolehlost v rovině s koeficientem stejnoolehlosti k .

Poznámka

Je-li zobrazení f kontrakce, pak je spojitě, neboť

$$\rho(x_n, x_0) \rightarrow 0 \Rightarrow \sigma(f(x_n), f(x_0)) \rightarrow 0.$$

Poznámka

Je-li zobrazení f kontrakce, pak rovnice typu $x = f(x)$ lze řešit nejen graficky či náhradou funkce Taylorovým polynomem, ale také pomocí následující věty. . .

Věta 13 (Banachova věta o pevném bodě)

Nechť (P, ρ) je úplný metrický prostor a $f: P \rightarrow P$ je kontrakce. Pak existuje právě jeden bod $x_0 \in P$ s vlastností

$$f(x_0) = x_0.$$

Bod x_0 se nazývá **pevný bod** zobrazení f .

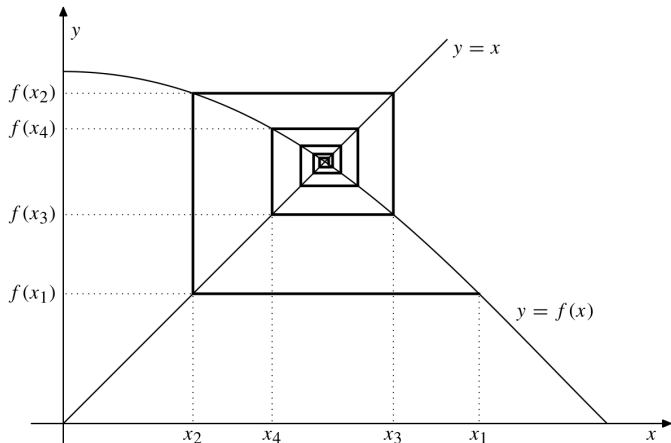
Poznámka

Tento bod najdeme jako limitu postupných aproximací.

Nechť je $x_1 \in P$ libovolný a definujeme $x_{n+1} = f(x_n)$, pak platí $x_n \xrightarrow{\rho} x_0$, kde x_0 je pevný bod.

Příklad 20

Uvažujme např. rovnici $x = \cos x$, potom lze postupovat iteracemi jak je zobrazeno na obrázku.

Obrázek ze skript Z. Došlá, O. Došlý: Metrické prostory, MU Brno 2006

Důkaz.

- 1 Necht' $x_1 \in P$ libovolný a $x_{n+1} = f(x_n)$, $n \in \mathbb{N}$. Pak lze ukázat, že posloupnost $\{x_n\}$ je cauchyovská (plyne z faktu, že zobrazení f je kontrakce).
- 2 (P, ρ) je úplný, pak existuje $x_0 \in P : x_n \xrightarrow{\rho} x_0$ (každá cauchyovská posloupnost má limitu, tedy i ta, kterou jsme vytvořili).
- 3 Dokážeme, že x_0 je pevný bod zobrazení f . Sporem předpokládáme, že $\rho(x_0, f(x_0)) = \varepsilon > 0$, což nelze, protože $x_n \rightarrow x_0$. Přesněji

$$0 \leq \rho(x_0, f(x_0)) \leq \underbrace{\rho(x_0, x_{n+1})}_{\rightarrow 0} + \underbrace{\rho(x_{n+1}, f(x_0))}_{\rho(f(x_n), f(x_0)) \leq q \cdot \underbrace{\rho(x_n, x_0)}_{\rightarrow 0}} \rightarrow 0.$$

- 4 Kdyby $x_0, \bar{x}$ byly dva různé pevné body, tj. $\rho(x_0, \bar{x}) > 0$, dostáváme spor z kontraktivity zobrazení f , neboť $k \in [0, 1)$ a tedy

$$\rho(x_0, \bar{x}) = \rho(f(x_0), f(\bar{x})) \leq k \cdot \rho(x_0, \bar{x}) < \rho(x_0, \bar{x}).$$

Příklad 21

Řešme počáteční úlohu

$$y' + 2xy = 0, \quad y(0) = 1.$$

Rovnici přepíšeme na $y' = -2xy$, integrujeme na intervalu $[0, x]$ a použijeme počáteční podmínku, čímž dostaneme

$$y(x) - y(0) = y(x) - 1 = -2 \int_0^x t y(t) dt.$$

Hledáme tedy pevný bod zobrazení

$$y \xrightarrow{F} 1 - 2 \int_0^x t y(t) dt,$$

které zobrazuje spojitou funkci y na spojitou funkci (integrál jako funkce horní meze je spojitá funkce) na jistém intervalu $[-\delta, \delta]$, $\delta > 0$. Uvažujeme tedy zobrazení $F : P \rightarrow P$, kde $(P, \rho) = (C[-\delta, \delta], \rho_C)$ je úplný metrický prostor (ρ_C je metrika stejnoměrné konvergence).

Ověříme, že $F(y) = 1 - 2 \int_0^x t y(t) dt$ je kontrakce. Necht' $y, z \in C([- \delta, \delta])$, potom

$$\begin{aligned}
 \rho_C(F(y), F(z)) &= \max_{x \in [-\delta, \delta]} |F(y(x)) - F(z(x))| \\
 &= \max_{x \in [-\delta, \delta]} \left| 1 - 2 \int_0^x t y(t) dt - 1 + 2 \int_0^x t z(t) dt \right| \\
 &\leq 2 \max_{x \in [-\delta, \delta]} \left| \int_0^x t [z(t) - y(t)] dt \right| \\
 &\leq 2 \max_{x \in [-\delta, \delta]} |z(x) - y(x)| \int_0^\delta t dt = 2 \max_{x \in [-\delta, \delta]} |y(x) - z(x)| \frac{\delta^2}{2} \\
 &= \delta^2 \max_{x \in [-\delta, \delta]} |y(x) - z(x)| = \delta^2 \cdot \rho_C(y, z)
 \end{aligned}$$

a jedná se o kontrakci kdykoli $\delta < 1$, tj. $[-\delta, \delta] \subset (-1, 1)$.

K řešení tedy lze použít Banachovu větu (postupné aproximace). Zvolme $y_0 \equiv 1$, pak

$$y_1 = 1 - 2 \int_0^x t y_0(t) dt = 1 - 2 \int_0^x t dt = 1 - x^2,$$

$$y_2 = 1 - 2 \int_0^x t y_1(t) dt = 1 - 2 \int_0^x t - t^3 dt = 1 - x^2 + \frac{x^4}{2},$$

$$y_3 = 1 - 2 \int_0^x t y_2(t) dt = 1 - x^2 + \frac{x^4}{2} - \frac{x^6}{6},$$

$\vdots$

$$y_n = 1 - 2 \int_0^x t y_{n-1}(t) dt = 1 - x^2 + \frac{x^4}{2} - \frac{x^6}{6} + \cdots + (-1)^n \frac{x^{2n}}{n!}.$$

Jedná se o Maclaurinův polynom řádu n funkce $y = e^{-x^2}$, která je hledaným řešením zadaného problému (dosazením snadno ověříme, že jde skutečně o řešení $\forall x \in \mathbb{R}$).

Důsledek 2

Nechť funkce g zobrazuje interval $[a, b]$ do sebe a nechť má na tomto intervalu derivaci. Jestliže existuje číslo $\alpha \in [0, 1)$ tak, že

$$|g'(x)| \leq \alpha \quad \forall x \in [a, b],$$

pak v intervalu $[a, b]$ existuje pevný bod ξ funkce $g(\cdot)$ a posloupnost postupných aproximací k němu konverguje pro libovolnou počáteční aproximaci $x_0 \in [a, b]$.

Poznámka

Použitím konceptu stejnoměrné konvergence v teorii nekonečných řad funkcí lze snadno dokázat, že

$$e^{-x^2} = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n \frac{x^{2n}}{n!} \quad \forall x \in \mathbb{R}.$$

Poznámka

Weierstrassovy věty říkaly, že pro $f: [a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ je $f([a, b])$ opět uzavřená a ohraničená množina („spojitý obraz spojitého je spojitý“).

Věta 14

Nechť $(P, \rho), (Q, \sigma)$ jsou metrické prostory, $f: P \rightarrow Q$ je spojitě zobrazení a $A \subseteq P$ je kompaktní. Pak její obraz $f(A) \subseteq Q$ je kompaktní množina v Q .

Důkaz.

Uvažme posloupnost $\{y_n\}$ v $f(A)$, y_n má svůj vzor x_n v A , existuje $x_{n_k} \rightarrow x_0$, posloupnost $y_{n_k} = f(x_{n_k}) \rightarrow f(x_0) = y_0 \in f(A)$. Našli jsme konvergentní podposloupnost (která díky spojitosti zůstala zachována). $\square$